

Luxemburská deklarácia – ďalší krok k zdravšej Európe

1. – 2. júna 2004 Rada Európy prerokovala na svojom 2 586. zasadaní niektoré otázky ochrany a podpory zdravia. Závety boli formulované v dokumente Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs (odkaz na tento dokument ja na www stránke SKS www.cardiology.sk). Rokovania sa zúčastnili a dokument podpísali všetci ministri zdravotníctva krajín EÚ. Rada ministrov zdravotníctva EÚ prijala závety o kardiovaskulárnom zdraví. Tieto závety boli diskutované, formulované a odsúhlasené expertmi z oblasti kardiológie, ochrany zdravia a verejného zdravotníctva počas konferencie „Promoting Heart Health, an European Consensus“, organizovanej MZ Írskej republiky, Európskou komisiou, ESC a Európskou sieťou pre srdce (European Heart Network). Rada Európy vyzvala členské štáty, aby zahrnuli ochranu a podporu zdravia srdca do svojich rozvojových stratégií.

Prijatý dokument Rady Európy zahŕňa všetky aspekty podpory zdravia srdca od výskumu, tvorby informačných systémov, cez politiku identifikácie vysoko rizikových skupín až po celopopulačné preventívne opatrenia. Podpísanie tohto dokumentu je v nemalej miere výsledkom dlhodobého systematického úsilia ESC.

V tomto roku sa ESC spoločne s Európskou komisiou sústredila na hľadanie konkrétnych a efektívnych ciest na realizáciu vybraných zámerov. S týmto cieľom sa 29. júna 2005 uskutočnila v Luxemburgu „Heart Health Conference“, ktorú organizovala Európska kardiologická spoločnosť v spolupráci s Luxemburským predsedníctvom Rady Európy a Európskou komisiou. Jej cieľom bolo definovať zmysluplné a reálne stratégie pre implementáciu záverov Rady Európy o kardiovaskulárnom zdraví a uviesť ich do praxe. Bola formulovaná, odsúhlasená a potvrdená tzv. Luxemburská deklarácia, ktorá by sa mala stať vstupným rámcom pre praktické kroky v oblasti prevencie kardiovaskulárnych ochorení. Deklaruje vôľu politických a odborných kruhov realizovať koordinované kroky v prevencii ochorení srdcovo-cievneho systému.

Luxemburská deklarácia

Kardiovaskulárne ochorenia sú najčastejšou príčinou smrti mužov a žien v Európskej únii. Z kardiovaskulárnych príčin zomiera viac žien ako na všetky typy rakovín spolu. Navyše medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ existujú výrazné rozdiely a nerovnováhy v oblasti kardiovaskulárneho zdravia. V niektorých členských krajinách bol zaznamenaný pokles mortality na kardiovaskulárne ochorenia, zvyšuje sa však počet mužov a žien, ktorí žijú s kardiovaskulárnymi ochoreniami, príčine ktorých možno predísť.

Dnes, 29. júna 2005, my, reprezentanti ministerstiev zdravotníctva členských krajín EÚ, ESC, národných kardiologických spoločností, národných nadácií pre srdce, účastníci Konferencie zdravia pre srdce súhlasíme, že:

1. Pripomíname dôležitosť záverov rady Európy o zdraví srdca a nevyhnutnosť uviesť ich do praxe a činnosti.

2. Každý členský štát s cieľom redukovať bremeno kardiovaskulárnych ochorení by mal zväziť nevyhnutné opatrenia, ktoré majú byť zamerané predovšetkým na intervencie podporujúce zdravý životný štýl. Sú to súčasne opatrenia, ktoré priaznivo ovplyvňujú iné nekontagínózne ochorenia ako sú: chronické ochorenia pľúc, cukrovka, osteoporóza a rakovina. Na dosiahnutie týchto predsavzatí je potrebné:

- a) Zvyšiť povedomie európskej populácie o ukazovateľoch spojených s kardiovaskulárnym zdravím, ktoré zahŕňajú predovšetkým:
 - odstránenie fajčenia (0)
 - adekvátnu fyzickú aktivitu (najmenej 30 minút denne)
 - preferenciu zdravej stravy
 - vylúčenie nadváhy
 - krvný tlak (pod 140/90 mmHg)
 - cholesterol v krvi (pod 5 mmol/l)

Tieto charakteristiky možno zhrnúť do európskeho čísla zdravia srdca **0 – 30 – 5 – 140 – 90**

- b) Implementovať stratégie, ktoré pomôžu občanom dosiahnuť tieto charakteristiky.
- c) Zdôrazňovať význam začatia týchto opatrení čo najskôr, pokiaľ možno už v detstve.
- d) Používať spomenuté charakteristiky (fajčenie, krvný tlak atď) ako indikátory úspechu národných programov zameraných na zlepšenie prevencie a starostlivosti v tejto oblasti.

3. Dnes sme diskutovali a identifikovali nasledujúce faktory, ktoré na základe doterajších skúseností považujeme za podstatné pre zabezpečenie účinnej implementácie procesu

- a) Potrebu kombinovaného silného a svorného partnerstva medzi profesionálnymi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, nevládnymi organizáciami, vládou a autoritami verejného zdravia.
- b) Potrebu zapojiť a mobilizovať všetkých zainteresovaných, vrátane
 - svetovej zdravotníckej organizácie
 - partnerských lekárskeho organizácií, ktoré zdieľajú podobné ciele
 - tvorcov politiky v oblasti poľnohospodárstva, dopravy, životného prostredia, sociálnej politiky, vzdelávania atď.
 - patientských organizácií a organizácií zapojených do zvyšovania povedomia populácie relevantnými nadáciami ako je Európska sieť pre srdce
 - relevantných priemyselných odvetví (poľnohospodárstvo, potravinárstvo, farmácia)
 - univerzít
 - lokálnych autorít
- c) Ďalej rozvíjať dôkazmi podložené spôsoby na zníženie zafarbenia rizikovými faktormi kardiovaskulárnych ochorení u jednotlivcov aj v populácii, a adaptovať ich na podmienky individuálnych krajín.

4. Súhlasíme, že chceme dosiahnuť zlepšenie prevencie a starostlivosti o kardiovaskulárne ochorenia v rámci celej Európy, a tak považuje-

me túto konferenciu za ďalší dôležitý krok na zabezpečenie zmysluplného akčného plánu v každej jednotlivéj krajine. Kontakty a styky, ktoré sme dnes nadviazali, by mali uľahčiť vznik národných akčných skupín, aby sa zabezpečil ďalší rozvoj takéhoto programu.

5. Znovu pripomíname potrebu pokračovania podporných aktivít Európskej komisie, Európskeho parlamentu a Rady Európy vo všeobecnom rámci Európy so zdravým srdcom.
6. Máme v úmysle prediskutovať pokrok v tejto aktivite v roku 2006 a pracovať na Európskej charte zdravia srdca.

V súčasnosti sa očakáva, že národné kardiologické spoločnosti preberú iniciatívu a vedenie a v súčinnosti s partnermi v oblasti poskytovania zdravotníckej starostlivosti budú vytvárať, implementovať a monitorovať plán „zdravia srdca“ vo svojich krajinách.

Vážené kolegyně a kolegovia, Slovenská kardiologická spoločnosť sa plne hlási k uvedenej deklarácii a urobí všetko preto, aby sa situácia na Slovensku aj v oblasti prevencie kardiovaskulárnych ochorení zlepšila. SKS

Doc. MUDr. Gabriel Kamenský, CSc., FESC
predseda SKS

komunikuje s MZ SR, pripravuje rad aktivít v návaznosti na predchádzajúce. Tento rok po prvý krát SKS na svoj X. kongrese pripravuje rad aktivít s cieľom podpory uvedenej deklarácie. Ide o tlačovú konferenciu pre médiá, kde budú zástupcovia zo zahraničia (Prof. Aschermann, Prof. Fodor) s cieľom informovať o tom, ako dochádza k redukcii kardiovaskulárnej morbidity a mortality vo svete a u nás a samozrejme informovať o možných východiskách. Súčasne pripravujeme pre bratislavských občanov preventívne prehliadky, vrátane odberov krvi priamo pred budovou Istropolisu, tieto budeme robiť aj pre zdravotníkov v kongresových priestoroch. Po dlhom čase sa SKS opäť podujalo zrealizovať myšlienku Kardiobehu v rámci propagácie zdravého životného štýlu. Aktivity SKS budú ďalej gradovať – dňa 23. septembra 2005 prebehne tlačová konferencia pod záštitou World Heart Federation v Bratislave venovaná problematike rizikových faktorov a metabolickému syndrómu na Slovensku, ktoré podporuje aj SKS aktívnou participáciou. V dňoch 27. – 29. novembra 2005 na Sliachi sa bude konať Spoločná schôdza PS preventívnej kardiológie a PS kardiovaskulárnej rehabilitácie s medzinárodnou účasťou, ale aj množstvo iných sprievodných aktivít.

Veríme, že tieto aktivity nadobudnú postupne celospoločenský charakter s podporou vlády SR a všetkých odborných spoločností, ktorých sa to týka. SKS bude určite patriť medzi najaktívnejšie.

Doc. MUDr. Eva Goncalvesová, CSc.
členka výboru ESC pre vzťahy s EÚ